

Kopplingen mellan Nationella programmet och Agenda 2030

En kartläggning och analys

Knowledge for a better society

Oxford Research tar fram kunskapsbaserade beslutsunderlag åt kunder i offentlig sektor.

Vi är specialister på samhällsvetenskapliga analyser, utvärderingar och strategier med fokus på två breda områden: regional utveckling och näringslivsutveckling samt välfärd (arbetsmarknad, hälsa, omsorg och utbildning)

Vi arbetar tvärvetenskapligt och kombinerar tre kompetenser: akademisk kunskap och metod, strategisk förståelse samt förmåga att kommunicera på ett effektivt och tydligt sätt.

Våra kunder finns framför allt inom offentlig sektor på lokal, regional, nationell, nordisk och europeisk nivå. Oxford Research är en del av Oxford Group och European Network for Social and Economic Research (ENSR).

Oxford Research AB

Norrandsgatan 11
111 43 Stockholm
Sweden
(+46) 8 24 07 00
office@oxfordresearch.se
www.oxfordresearch.se [fff](#)

Rapportnummer 0408
ISBN 978-91-89255-89-0

Uppdragsgivare Tillväxtverket

Maya Sanchez

Marcus Wåhlstedt

Projektperiod

September 2021 – mars 2022

Projektteam

Sofia Avdeitchikova
Maja von Beckerath
Roe Langaas
Klaramaria Pollak
Thomas Westerberg

The **Venn-diagram** is a stylistic representation of Oxford Research's efforts to combine competences in research, strategy and communication, in providing knowledge for a better society.

Innehåll

Kartläggning och analys av Nationella programmet	4
1. Inledning	4
1.1 Politiska och specifika mål	5
2. Programområdets utvecklingsprioriteringar och kopplingar till Agenda 2030-delmålen	6
2.1 Stärka samarbetet mellan nationell och regional nivå i alla delar av landet	6
2.2 Fond för klimatomställning	7
2.3 Hållbar urban utveckling	10
3. Insatser inom de politiska och specifika målen	11
3.1 Specifikt mål 1.1 Utveckla och förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik	12
3.2 Specifikt mål 1.2 Dra nytta av digitaliseringens fördelar för invånare, företag, forskningsorganisationer och offentliga myndigheter	14
3.3 Specifikt mål 1.3 Förbättra de små och medelstora företagens hållbara tillväxt och konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällen i dessa företag, inbegripet genom produktiva investeringar	16
3.4 Specifikt mål 2.1 Främja energieffektivitet och minska utsläppen av växthusgaser	17
3.5 Specifikt mål 2.4 Främja klimatanpassning, förebyggande av katastrofiker och motståndskraft, med beaktande av ekosystembaserade tillvägagångssätt	19
3.6 Specifikt mål 2.6 Främja övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi	20

Denna rapport är beställd av Tillväxtverket. Analys och slutsatser i rapporten är författarnas egna.

Kartläggning och analys av Nationella programmet

1. Inledning

Det nationella regionalfondsprogrammet tar sin utgångspunkt i de stora samhällsutmaningarna och Agenda 2030. Genom att adressera dessa ska programmet bidra till omställning och att stärka näringslivets konkurrenskraft. Bland Sveriges stora utmaningar lyfter rapporten *Utvecklingskraft för hela Sverige 2030* särskilt fram följande:

- Demografiska förändringar innebärande en åldrande befolkning och urbanisering.
- Teknologiska förändringar innebärande digitalisering, automatisering samt att fysiska, digitala och biologiska system flätas samman.
- Globaliseringen innebärande ett ökande och ofta ömsesidigt beroende mellan platser, alltifrån länder till, regioner, städer och tätorter.
- Miljömässiga förändringar innebärande tilltagande resursbrist och klimatförändringar.
- Värderingsförskjutningar genom till exempel ett ökat missnöje hos delar av befolkningen och generation Z.

Klimatomställningen har en särskilt framträdande roll i utkastet till det nationella programmet. Det långsiktiga målet innebär att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Det behöver säkerställas att hela Sverige är rustat för en fossilfri framtid. Samtliga samhällssektorer på alla nivåer, internationellt, nationellt, regionalt och lokalt, behöver bidra till en hållbar och fossilfri utveckling i linje med Parisavtalet och skapa förutsättningar för en successiv omställning där hela landet är med.

Därför måste Sverige samverka mer mellan regioner och mellan nationell och regional nivå för att mer effektivt möta utmaningarna och kunna fokusera resurser för framtida konkurrenskraft. Det är även avgörande att näringslivet är med och utvecklar produkter och tjänster som bidrar till ett mer hållbart samhälle. Dessutom sker urbaniseringen i allt snabbare takt vilket innebär att städer bör ligga i framkant vad gäller att adressera utmaningarna i Agenda 2030. Detta är även viktigt i landsbygderna.

Det nationella programmet ska tillföra mervärden för det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet samt komplettera de insatser som genomförs inom ramen för de övriga regionalfondsprogrammen. Programmet ska också bidra till en ökad flernivå-, sektors- och programsamordning. Dessutom ska det interagera med andra program såsom fonden för rättvis omställning och Horisont Europa för att skapa synergieffekter och mesta möjliga mervärde.

1.1 Politiska och specifika mål

Det nationella regionalfondsprogrammet har, utifrån Sveriges övergripande prioriteringar och behov, regionspecifika förutsättningar, utmaningar och styrkepositioner, en bedömning av programmets mervärde i relation till de regionala programmen, samt utifrån ett övergripande syfte att bidra till Agenda 2030, valt ut följande politiska och specifika mål.

Inom ramen för **politiskt mål 1**, som övergripande definieras som *ett konkurrenskraftigare och smartare Europa genom främjande av innovativ och smart ekonomisk omvandling och regional IKT-konnektivitet*:

Specifikt mål 1.1, att *utveckla och förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik*. Insatserna ska bidra till ett effektivare nationellt och regionalt innovationssystem genom ökad samordning mellan nationella och regionala aktörer. Insatserna ska också stärka innovations- och utvecklingskapaciteten samt lärandet i och mellan städer och skapa en ökad delaktighet och engagemang i arbetet med hållbar urban utveckling.

Specifikt mål 1.2, att *dra nytta av digitaliseringens fördelar för invånare, företag, forskningsorganisationer och offentliga myndigheter*. Insatserna ska stärka innovations- och utvecklingskapaciteten samt lärandet i och mellan städer samt skapa förutsättningar för att digitaliseringens möjligheter och relaterad teknik implementeras i en snabbare takt.

Specifikt mål 1.3, att *förbättra de små och medelstora företagens hållbara tillväxt och konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällen i dessa företag, inbegripet genom produktiva investeringar*. Insatser genom finansieringsinstrument i form av riskkapital ska bidra till förbättrad kapitalförsörjning av små och medelstora företag som bidrar till klimatomställning i linje med netto-nollutsläpp 2045. Riskkapital ska användas för att komplettera andra nationella och regionala insatser genom bidrag som berör målgruppen.

Inom **politiskt mål 2**, som definieras som *en grönare och koldioxidsnål övergång till en ekonomi med noll nettoutsläpp och ett motståndskraftigt Europa*:

Specifikt mål 2.1, att *främja energieffektivitet och minska utsläppen av växthusgaser*. Insatserna inom det specifika målet ska bidra till att det omfattande renoverings- och upprustningsbehov som finns i stora delar av befintligt bostadsbestånd sker på ett sätt som främjar energieffektivitet, minskar utsläppen av växthusgaser samt även säkerställer att renoveringar utförs med varsamhet och med hänsyn till kulturvärden och de som bor i och använder sig av en byggnad.

Specifikt mål 2.4, att *främja klimatanpassning, förebyggande av katastrofrisker och motståndskraft, med beaktande av ekosystembaserade tillvägagångssätt*. Detta innefattar att öka takten i samhällets omställning genom implementering och uppskalning av hållbara lösningar i städer, särskilt med fokus på att anpassa samhället till den globala uppvärmningen, öka motståndskraften och förebygga risker utifrån ett förändrat klimat.

Specifikt mål 2.6, att *främja övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi*. Detta innefattar insatser som ska bidra till att dagens ohållbara resursanvändning förändras genom att skapa förutsättningar för omställning till kretsloppsbaseade lösningar och utveckla cirkulära modeller för ett effektivt nyttjande av resurser som det råder brist på eller som används på ett ohållbart sätt.

2. Programområdets utvecklingsprioriteringar och kopplingar till Agenda 2030-delmålen

Det nationella regionalfondsprogrammet lyfter fram tre områden där insatserna under programperioden kommer att riktas:

- Stärka samarbetet mellan nationell och regional nivå i alla delar av landet.
- Fond för klimatomställning.
- Hållbar urban utveckling.

Inom ramen för ovanstående områden kommer det även att skapas tematiska samarbetsplattformar för kunskapsdrivet tillväxtarbete. Syftet är att genom samverkan och erfarenhetsutbyte mellan kommuner, regioner och nationella myndigheter bättre kunna nå nationella, regionala och lokala mål. De tre inriktningarna ovan likställs med *transformationer* för hållbar utveckling.

2.1 Stärka samarbetet mellan nationell och regional nivå i alla delar av landet

Det långsiktiga målet med att stärka samarbetet i alla delar av landet är ett hållbart och konkurrenskraftigt Sverige. Det ska ske genom att stärka samarbetet mellan regioner och mellan nationell och regional nivå. Målet är att skapa internationellt konkurrenskraftiga miljöer och områden som attraherar nationella och internationella aktörer.

Regionerna har ansvaret för att utveckla regionala utvecklingsstrategier utifrån sina förutsättningar och styrkeområden. Därutöver finns det åtta regionala regionalfondsprogram med olika inriktningar och fokus. För att komplettera såväl regionernas strategier som de regionala regionalfondsprogrammen behövs åtgärder på nationell nivå för att öka gränsöverskridande samarbete, både mellan regioner och mellan olika samhällsnivåer. Detta krävs för att stärka och utveckla innovationssystemet och därigenom bidra till omställningen till en hållbar regional utveckling och ökad konkurrenskraft.

Det nationella programmet lyfter specifikt behovet av att stärka regionala innovationsmiljöer genom utvecklad samverkan mellan miljöer i olika regioner med AI och digitalisering som bas, att genom flernivåsamverkan stimulera innovation till en bred hållbar utveckling i regionerna samt att stärka samverkan över sektoriella gränser med internationella noder och miljöer.

Om Sverige lyckas med sina mål om att stärka samarbetet i alla delar av landet inom områden som är prioriterade för regionernas och Sveriges utveckling, inklusive att stärka användningen av digitaliseringen och AI, kommer detta bidra till att de regionala programmen stärker sina förutsättningar att uppnå utveckling i linje med målen och delmålen i Agenda 2030. Ett starkt samarbete, med medverkan från alla styrningsnivåer och andra relevanta samhällsaktörer (inklusive näringslivet och medborgare), ligger också i linje med *whole of government*- och *whole of society*-principerna som ligger till grund för hela Agenda 2030. Transformationernas bidrag till Agenda 2030 ska därför framför allt bedömas utifrån dess bidrag till att de regionala programmen når sina mål.

Utöver detta förväntas insatser för att stärka samarbetet mellan nationell och regional nivå i alla delar av landet att bidra till följande Agenda 2030 mål.

Direkta bidrag till Agenda 2030-målen och -delmålen		
	9.B 9.5	Genom stöd till att koppla ihop mer utvecklade regionala noder och innovationsmiljöer med andra regionala miljöer/nationella insatser till nydanande och förnyelseinriktade nationella plattformar, och insatser för att stärka digitalisering och användning av AI, förväntas insatserna bidra till delmål 9.B Stöd diversifiering och teknikutveckling i inhemsk industri och delmål 9.5 Öka forskningsinsatser och teknisk kapacitet inom industrisektorn .
	17.14 17.17	Genom insatser för att stärka flernivåsamverkan mellan nationell, regional och lokal nivå för implementering av Agenda 2030, väntas arbetet bidra till delmål 17.14 stärk politisk samstämmighet för hållbar utveckling. Även koordinering av prioriteringar i ERUF programmen i relation till Horisont Europa och andra närliggande program förväntas att bidra till det målet. Vidare, genom utveckling av samverkansplattformar och involvering av samhällsaktörer på lokal nivå, förväntas insatserna bidra till delmål 17.17 Uppmuntra effektiva partnerskap , vilket exempelvis innefattar mobilisering av resurser och kompetens för att adressera utmaningar i Agenda 2030.

Genom att bidra till utveckling inom ovan listade delmål stöttas **positiva indirekta effekter**, mot alla Agenda 2030-mål och -delmål som finns listade i respektive programavsnitt.¹

2.2 Fond för klimatomställning

För att nå målet om netto-nollutsläpp 2045 krävs stora, långsiktiga och effektiva klimatinvesteringar som möjliggör att den nödvändiga omställningen kan genomföras i hela landet.

¹ Se programavsnitten för enskilda regionala program för detaljer om vilka mål i Agenda 2030 som framför allt berörs.

EU-kommissionens landspecifika rekommendationer till Sverige 2019 och 2020 rörde bland annat ökade insatser för forskningsbaserad innovation. Sverige bör bland annat öka investeringar i högteknologiska sektorer i linje med energi- och klimatmålen. EU-kommissionen konstaterade även att mer omfattande användning av finansiella instrument är en förutsättning för ett effektivt genomförande av sammanhållningspolitiken.

Framgångsrik finansiering av företagens bidrag till klimatomställningen kräver kritisk massa av expertis och finansiellt kapital, för en (som minst) nationell marknad. Regionala variationer är mindre avgörande för god kapitalförsörjning av företag. Finansiering för ändamålet bör därför organiseras i nationella insatser. Det nationella regionalfondsprogrammet föreslår därför att bilda ett nationellt finansieringsinstrument ("Fond för klimatomställning", "fonden", "instrumentet"). Fonden ska finansiera små och medelstora företag med väsentliga bidrag i linje med målet om netto-nollutsläpp 2045.

Om Sverige lyckas med att stärka forskningsbaserad innovation genom implementering av en fond för klimatomställning kommer det att bidra till flera av målen och delmålen 1 Agenda 2030. Det specifika bidragen är svåra att fastställa i dagsläget eftersom fonden har breda ramar sett till vilka sektorer som investeringar kan och ska genomföras i. I tabellen nedan sammanfattas de troliga direkta bidragen.

Direkta bidrag till Agenda 2030-målen och -delmålen		
 <p>7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA</p>	<p>7.A 7.1 7.2 7.3</p>	<p>Energiproduktion, lagring och användning har det största påverkan på klimatet av alla sektorer i Sveriges ekonomi och bidrar indirekt till majoriteten av utsläpp i flera andra sektorer. Insatser för finansiering av (forskningsbaserade) klimatinnovationer på energiområdet, deras uppskalning och implementering förväntas därför ha en bred påverkan på mål 7 Hållbar energi för alla och i synnerhet delmål 7.A Tillgängliggör forskning och teknik samt investera i ren energi, delmål 7.1 Tillgång till modern energi för alla, delmål 7.2 Öka andelen förnybar energi i världen och delmål 7.3 Fördubbla ökningen av energieffektivitet.</p>
 <p>8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT</p>	<p>8.4</p>	<p>Finansiering av (forskningsbaserade) klimatinnovationer förväntas ha en positiv påverkan på mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt. Detta framför allt genom att investeringar i lösningar för utsläppsminskning och eliminering bidrar till delmål 8.4 Förbättra resurseffektiviteten i konsumtion och produktion.</p>
 <p>9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR</p>	<p>9.4 9.5</p>	<p>Finansiering av (forskningsbaserade) klimatinnovationer förväntas det ske en positiv påverkan på mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur. Detta då implementering av klimatinnovationer förväntas bidra till att delmål 9.4 Uppgradera all industri och infrastruktur för ökad hållbarhet och till delmål 9.5 Öka forskningsinsatser och teknisk kapacitet inom industrisektorn.</p>

 <p>11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN</p>	11.3	Finansiering av (forskningsbaserade) klimatinnovationer förväntas ha en positiv direkt påverkan på mål 11 Hållbara städer och samhällen och då framför allt på delmål 11.3 Inkluderande och hållbar urbanisering , genom att klimatinnovationer omsätts nya lösningar för hållbar samhällsplanering.
 <p>12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION</p>	12.1 12.2	Finansiering av (forskningsbaserade) klimatinnovationer förväntas ha en positiv påverkan på mål 12 Hållbar konsumtion och produktion . Detta framför allt genom att användandet av klimatinnovationer förväntas bidra till delmål 12.1 Implementera det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster och delmål 12.2 Hållbar förvaltning och användning av naturresurser .

Genom att bidra till utveckling inom ovan listade delmål stöttas dessutom **positiva indirekta effekter**, både målen sinsemellan och till andra delmål. Andra mål och delmål som kan påverkas positivt av att (forskningsbaserade) klimatinnovationer finansieras är följande:

- **Mål 11 Hållbara städer och samhällen.** Övergång till ren energi och energieffektiva och klimatvänliga processer inom exempelvis uppvärmning, industri och byggande, förväntas bidra till **delmål 11.6 Minska städernas miljöpåverkan**.
- **Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna.** Insatser inom finansiering av (forskningsbaserade) klimatinnovationer förväntas ha en bred positiv påverkan på **mål 13**, och vara ett led i uppfyllelsen av Sveriges åtaganden enligt Parisavtalet (**delmål 13.a**).
- **Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald.** Minskade klimatutsläpp bidrar till **delmål 15.5 Skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer**.

Därutöver nämner programutkastet att insatserna ska bidra till uppfyllelsen av **mål 5 Jämställdhet** och **mål 10 Minskad ojämlikhet**. Det framgår dock inte på vilket sätt detta ska ske.

Det är viktigt att ta hänsyn till och hantera **potentiella negativa konsekvenser** som insatserna kan ha få för vissa av hållbarhetsmålen. Andra mål och delmål som riskerar att påverkas negativt av insatser för industriell omställning genom hållbar produktion är framför allt:

- **Mål 7.** Implementering och uppskalning av ny teknik kan i sig vara mycket energikrävande. Det är därför viktigt att göra en bedömning av i vilken mån som investeringarna på kort sikt kan öka energiförbrukningen, och därmed ha en negativ effekt mot **delmål 7.2 Öka andelen förnybar energi i världen**.

2.3 Hållbar urban utveckling

Hållbar urban utveckling omfattar många av utmaningarna i Agenda 2030. Det är utmaningar som behöver adresseras genom bred samverkan mellan offentlig sektor, akademi, näringsliv, civilsamhälle och invånare. Den byggda miljön har stor inverkan på människors liv och valmöjligheter genom tillgång till bostäder, arbetsplatser, mötesplatser, grönområden, ytor för fritid, rekreation och idrott och andra samhällsfunktioner. Hur staden utformas skapar förutsättningar för att tackla utmaningarna så att miljöerna blir bättre rustade för att möta framtiden.

Att bekämpa klimatförändringarna och samtidigt arbeta med anpassning till dess effekter skapar möjligheter för en omställning till hållbar utveckling, sysselsättning och ökad välfärd. För att nå målsättningen att Sverige ska vara ledande inom klimat, miljö och energi samt bli världens första fossilfria välfärdssamhälle behöver städer agera plattformar för innovation. Helhetssyn i planering och innovativa, smarta lösningar kan bidra till städer där människor kan leva klimatsmart, hälsosamt och tryggt. Det nationella regionalfondsprogrammet pekar ut utmaningar inom tre övergripande områden:

- *Rättvisa städer*, med fokus på bland annat socialt hållbar stadsutveckling och områdesförnyelse.
- *Gröna städer*, med fokus på bland annat städernas förmåga att implementera cirkulära lösningar, minska resursutnyttjande genom att främja innovationer och nya affärsmodeller och delandetjänster samt hantera effekter av klimatförändringen.
- *Produktiva städer*, med fokus på bland annat robust ekonomi med en stark teknologisk bas, god kompetensförsörjning, kommersiell service, med mera.

Därtill kommer *digitalisering och smarta städer* som ett sektorövergripande verktyg för städer att förbättra offentliga tjänster, bättre interagera med medborgarna, öka produktiviteten och hantera miljö- och hållbarhetsutmaningar.

Om Sverige lyckas stärka sin omställning mot hållbar urban utveckling kommer det att bidra till (åtminstone) följande mål och delmål i Agenda 2030.

Direkta bidrag till Agenda 2030-målen och -delmålen	
 <p>7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA</p> <p>7.3</p>	<p>Insatser för hållbar urban utveckling förväntas ha en positiv påverkan på mål 7 Hållbar energi för alla. Detta exempelvis genom att stärka städernas förmåga till energieffektivt byggande och renovering, omställning till grön mobilitet, med mera, som bidrar till minskad energiförbrukning, vilket ligger i linje med delmål 7.3 Ökad energieffektivitet.</p>
 <p>8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT</p> <p>8.4</p>	<p>Insatser för hållbar urban utveckling förväntas ha en positiv påverkan på mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt. Detta exempelvis genom investeringar i implementering och uppskalning av resurs- och energisnåla byggprocesser, som bidrar till delmål 8.4 Förbättra resurseffektiviteten i konsumtion och produktion.</p>

	10.2	<p>Insatserna för rättvisa städer förväntas bidra till mål 10 Minskad ojämlikhet, och särskilt delmål 10.2 Främja social och politisk inkludering. Detta genom stöd till större variation av funktioner, boendeformer, tillgänglig och inkluderande mobilitet.</p>
	11.b 11.2 11.3 11.6	<p>Beroende på vilka prioriteringar som görs i det operativa arbetet med rättvisa, gröna, produktiva städer, digitalisering och smarta städer, kan insatserna bidra till att implementera strategier för inkludering, resurseffektivitet och katastrofriskreducering (delmål 11.B), tillgängliggör hållbara transportsystem för alla (delmål 11.2), hållbar urbanisering (delmål 11.3) och till att minska städernas miljöpåverkan (delmål 11.6).</p>
	12.7	<p>Offentlig upphandling är av ett av instrumenten som programmet nämner för att ta fram lösningar för hållbar urban omställning. Insatserna förväntas därmed bidra till delmål 12.7 Främja hållbara metoder för offentlig upphandling.</p>
	17.17	<p>Samverkan mellan offentlig sektor, akademi, näringsliv, civilsamhälle och invånare är en central del av arbetet med hållbar urban utveckling. Insatserna förväntas därmed bidra till delmål 17.17 Uppmuntra effektiva partnerskap.</p>

Eftersom insatserna förväntas beröra alla dimensioner av hållbar utveckling kommer måluppfyllelsen ha **positiva indirekta effekter** på större delen av Agenda 2030. De viktigaste indirekta bidragen kan förväntas till **Mål 3 Hälsa**, **Mål 5 Jämställdhet**, **Mål 8 Ekonomisk tillväxt**, **Mål 9 Hållbar industri**, **Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna** och **Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald**.

Negativa konsekvenser kan förekomma men beror på hur insatserna prioriteras och utformas.

3. Insatser inom de politiska och specifika målen

I detta avsnitt sammanfattar vi hur insatserna inom de specifika målen under politiskt område 1 och 2 förväntas bidra till att utvecklingsprioriteringar/transformationer realiserar. Vi ger några schematiska exempel på insatser och hur dessa kan föda in i effektkedjan mot transformationer och i nästa steg mot Agenda 2030-målen.

3.1 Specifikt mål 1.1 Utveckla och förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik

Figuren ovan illustrerar att insatser för att *utveckla och förbättra forsknings- och innovationskapaciteten* i programområdet har en potential att på bred front bidra till en hållbar utveckling i regionen genom att, beroende på hur insatserna riktas tematiskt, stödja utvecklingen av en eller fler av följande **transformationer**:

- Stärka samarbetet mellan nationell och regional nivå i alla delar av landet.
- Fond för klimatomställning.
- Hållbar urban utveckling.

Projekten kan bidra till detta exempelvis genom att (önskade **resultat**):

- Utveckla stödstrukturer som kan utveckla nya metoder och arbetssätt för samverkan och möjliggöra för bredare medverkan och inflytande i städernas hållbara omställning.
- Skapa en ökad delaktighet och engagemang genom framtagande av integrerade territoriella strategier i städer.
- Involvering av flera olika typer av aktörer såsom forskningscentrum, utbildningsinstanser, näringsliv, ideell- och offentlig sektor i framtagande av städernas integrerade territoriella strategier, skapar dels möjligheter till förbättrad forsknings- och innovationskapacitet, dels användning av avancerad teknik i genomförandet av strategierna.
- Framtagande av en nationell samordnande organisation som ska fungera som ett strategiskt process- och kunskapsstöd.

- Möjliggöra samordning med European Urban Initiative samt möjliggöra för deltagande och finansiering av projekt inom Horisont Europa, t.ex. partnerskapet Driving Urban Transitions to a sustainable future.
- Offentliga resurser nyttjas mer effektivt när investeringar sker på flera olika samhällsnivåer för att möta gemensamma samhällsutmaningar.
- Stödja insatser som kopplar ihop mer utvecklade och mogna regionala noder och innovationsmiljöer med andra kompletterande och kompetensmässigt förstärkande regionala hubbar/miljöer/nationella insatser och skapa förnyelseinriktade nationella plattformar.
- Främja internationellt konkurrenskraftiga satsningar som attraherar nationella och internationella aktörer.
- Underlätta tillgången av resurser och kompetens inom forskning och innovation för svenska styrkeområden som ryms inom de regionala strategierna för smart specialisering.

Det specifika målet omfattar en **interventionstyp**: 012 Forskning och innovation i offentliga forskningscentrum, högre utbildning och kompetenscentrum, inklusive nätverksarbete (industriforskning, experimentell utveckling och genomförbarhetsstudier).

Det är inte tydligt definierat hur insatserna inom det specifika målet 1.1 ska implementeras. Det kan ske i form av direkta insatser till företag, utveckling av stödstrukturer eller uppbyggnad av miljöer/ infrastruktur. Troligen kommer det ske i form av de två sistnämnda resultatkedjorna.

Projektexempel – Stöd för att ta fram integrerade territoriella strategier i städer

Syfte: Bidra till hållbar urban utveckling (transformation) och genom detta bidra till [delmål 11.B](#) implementera strategier för inkludering, resurseffektivitet och katastrofriskreducering samt [delmål 11.3](#) inkluderande och hållbar urbanisering.

Projektmål: skapa en ökad delaktighet och engagemang genom framtagande av integrerade territoriella strategier i städer.

Målgrupp: den huvudsakliga målgruppen för insatserna inom detta specifika mål är forskningscentrum, högre utbildningsinstanser, näringsliv och ideell sektor.

Utformning av projekt: utveckling av stödstrukturer.

Möjliga resultat:

- Integrerade territoriella strategier tas fram och implementeras med bred delaktighet av lokala samhällsaktörer.

3.2 Specifikt mål 1.2 Dra nytta av digitaliseringens fördelar för invånare, företag, forskningsorganisationer och offentliga myndigheter

Figuren ovan illustrerar att insatser för att *dra nytta av digitaliseringens fördelar för invånare, företag, forskningsorganisationer och offentliga myndigheter* i programområdet har potential att på bred front bidra till en hållbar utveckling i regionen genom att, beroende på hur insatserna riktas tematiskt, stödja utvecklingen av en eller fler av följande **transformationer**:

- Stärka samarbetet mellan nationell och regional nivå i alla delar av landet.
- Fond för klimatomställning.
- Hållbar urban utveckling.

Projektet kan bidra till detta exempelvis genom att (önskade **resultat**):

- Främja utveckling av stödstrukturer och miljöer och infrastruktur där nyttan av digitaliseringen för invånare, företag och myndigheter kan testas och experimenteras med.
- Synliggöra samhällsutmaningar så att det blir enklare för företag, organisationer och enskilda att bidra med lösningar genom datadriven innovation och digital samverkan.
- Öka förutsättningarna för att digitaliseringens möjligheter och relaterad teknik implementeras i städerna i en snabbare takt och att svenska städer nyttjar den potential som digitaliseringen skapar för både ekonomisk utveckling och innovativ urban utveckling.

- Stödja Europas digitala politik och initiativ för att påskynda övergången till mer hållbara städer och samhällen.
- Öka användandet av digitaliseringens potential i planeringsprocessen i syfte att samla in, sortera, visualisera och analysera information om den byggda miljöns form och funktion.
- Bidra till att digitaliseringen möjliggör närmare kontakt med stadens invånare och ger dem möjlighet att forma sina stadsmiljöer genom digital demokrati.

Det specifika målet omfattar en **interventionstyp**: 016 IKT-lösningar, e-tjänster och tillämpningar för myndigheter

Det är inte tydligt definierat hur insatserna inom det specifika målet 1.2 ska implementeras. Det kan ske i form av direkta insatser till företag, utveckling av stödstrukturer eller uppbyggnad av miljöer/ infrastruktur. Troligen kommer det ske form av de två sistnämnda resultatkedjorna.

Projektexempel – Optimering av närleveranser genom digitala lösningar

Syfte: Bidra till Hållbar urban utveckling i regionen (transformation) och genom detta bidra till hållbar urbanisering ([delmål 11.3](#)) och till att minska städernas miljöpåverkan ([delmål 11.6](#)).

Projektmål: att ta fram och testa lösningar för att öka nyttjandegrad av godstransportfordon för närleveranser inom stadskärnor.

Målgrupp: stadsförvaltningar, näringsliv, motsvarande aktörer i andra länder.

Utformning av projekt: uppbyggnad av infrastruktur.

Möjliga resultat:

- Öka användandet av digitaliseringens potential i planeringsprocessen i syfte att samla in, sortera, visualisera och analysera information om den byggda miljöns form och funktion,
- Öka förutsättningarna för att digitaliseringens möjligheter och relaterad teknik implementeras i städerna i en snabbare takt och att svenska städer nyttjar den potential som digitaliseringen skapar för både ekonomisk utveckling och innovativ urban utveckling,
- Öka nyttjande av fordon, öka resurseffektivisering och minska utsläpp.

3.3 Specifikt mål 1.3 Förbättra de små och medelstora företagens hållbara tillväxt och konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällen i dessa företag, inbegripet genom produktiva investeringar

Figuren ovan illustrerar att insatser för att förbättra SMF:s hållbara tillväxt, konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällen i dessa företag har en potential att på bred front bidra till en hållbar utveckling genom att, beroende på hur insatserna riktas tematiskt, stödja utvecklingen av en eller fler av följande **transformationer**:

- Stärka samarbetet mellan nationell och regional nivå i alla delar av landet.
- Fond för klimatomställning.
- Hållbar urban utveckling.

Projekten kan bidra till detta exempelvis genom att (önskade **resultat**):

- Utveckla stödstrukturer för att utveckla praxis och kravställning som en nyckel till att öka efterfrågan på nya hållbara lösningar och innovationer.
- Förbättra de små och medelstora företagens hållbara tillväxt och konkurrenskraft och skapandet av arbetstillfällen genom att stärka offentlig sektors förmåga att agera kund och efterfråga hållbara lösningar genom exempelvis offentlig upphandling.
- Bidra till klimatneutrala och cirkulära affärsmodeller och värdekedjor i bl.a. bygg- och anläggningssektorn och sektorer som bidrar till cirkulär ekonomi genom exempelvis lösningar för behov inom vatten- och avloppsförsörjning och offentlig infrastruktur.

- Främja att cirkulära affärsmodeller utvecklas och nyttjas inte bara vid nyproduktion utan även vid investeringar och i förvaltning av befintligt byggnadsbestånd.

Det specifika målet omfattar en **interventionstyp**: 027 Innovationsprocesser i små och medelstora företag (processer, organisation, marknadsföring, medskapande och användar- och efterfrågestyrd innovation).

Det är inte tydligt definierat hur insatserna inom det specifika målet 1.3 ska implementeras. Det kan ske i form av direkta insatser till företag, utveckling av stödstrukturer eller uppbyggnad av miljöer/ infrastruktur. Troligen kommer det ske form av de två sistnämnda resultatkedjorna.

Projektexempel – Stöd till lokal och regional samverkansplattform för hållbar upphandling

Syfte: Bidra till att Stärka samarbetet mellan lokal, regional och nationell nivå (transformation) och till Hållbar urban utveckling (transformation) och genom detta **delmål 12.7** främja hållbara metoder för offentlig upphandling och **delmål 17.17** uppmuntra effektiva partnerskap.

Projektmål: I samarbete mellan kommuner, regioner och akademien, etablera en plattform för hållbart upphandlingsstöd för offentlig sektor, men särskild fokus på sektorer med störst risker för utsläpp, farligt avfall och brott mot mänskliga rättigheter.

Målgrupp: Regioner, kommuner, akademien.

Utformning av projekt: Utveckling av stödstrukturer, uppbyggnad av infrastruktur.

Möjliga resultat:

- Hållbarheten inom den offentliga upphandlingen stärks.

3.4 Specifikt mål 2.1 Främja energieffektivitet och minska utsläppen av växthusgaser

Figuren ovan illustrerar att insatser för att *främja energieffektivitet och minska utsläppen av växthusgaser* har potential att på bred front bidra till en hållbar genom att, beroende på hur insatserna riktas tematiskt, stödja utvecklingen av en eller fler av följande **transformationer**:

- Stärka samarbetet mellan nationell och regional nivå i alla delar av landet.
- Fond för klimatomställning.
- Hållbar urban utveckling.

Projekten kan bidra till detta exempelvis genom att (önskade **resultat**):

- Utveckla stödstrukturer för demonstrationsprojekt och stödåtgärder som omsätter innovationer.
- Renovera och rusta upp i befintligt bostadsbestånd och offentlig infrastruktur.

Det specifika målet omfattar två interventionstyper:

- 041 Energieffektiv renovering av befintligt bostadsbestånd, demonstrationsprojekt och stödåtgärder.
- 044 Energieffektiv renovering av eller energieffektivitetsåtgärder för offentlig infrastruktur, demonstrationsprojekt och stödåtgärder.

Det är inte tydligt definierat hur insatserna inom det specifika målet 2.1 ska implementeras. Det kan ske i form av direkta insatser till företag, utveckling av stödstrukturer eller uppbyggnad av miljöer/ infrastruktur. Troligen kommer det ske form av de två sistnämnda resultatkedjorna.

Projektexempel – Utveckla kunskapsplattformar för energieffektiviseringslösningar för renovering

Syfte: Bidra till Fond för klimatomställning (transformation) och genom detta bidra till öka energieffektivitet ([delmål 7.3](#)) och samt ökar tillgången till tillförlitliga och moderna energitjänster ([delmål 7.1](#)).

Projektmål: Utveckla och sprida kunskap om lösningar för energieffektivisering i byggen som bidrar till mer tillgängliga bostadsmiljöer.

Målgrupp: Den huvudsakliga målgruppen för insatserna inom detta mål är offentlig sektor och företag.

Utformning av projekt: Utveckla stödstrukturer.

Möjliga resultat:

- Utveckla stödstrukturer för demonstrationsprojekt och stödåtgärder som omsätter innovationer.
- Renovera och rusta upp i befintligt bostadsbestånd och offentlig infrastruktur.

3.5 Specifikt mål 2.4 Främja klimatanpassning, förebyggande av katastrofrisker och motståndskraft, med beaktande av ekosystembaserade tillvägagångssätt

Figuren ovan illustrerar insatser för att *främja klimatanpassning, förebyggande av katastrofrisker och motståndskraft, med beaktande av ekosystembaserade tillvägagångssätt*. Insatserna har potential att på bred front bidra till en hållbar. Detta genom att, beroende på hur insatserna riktas tematiskt, stödja utvecklingen av en eller fler av följande **transformationer**:

- Stärka samarbetet mellan nationell och regional nivå i alla delar av landet.
- Fond för klimatomställning.
- Hållbar urban utveckling.

Projekten kan bidra till detta exempelvis genom att (önskade **resultat**):

- Utveckla stödstrukturer så att innovationer ex. nya arbetssätt och processer kommer till nytta.
- Skapa attraktiva miljöer och infrastruktur som är bättre anpassade till klimatförändringar.
- Skala upp innovationer och processer.
- Implementera innovationer och processer i städer och stadsområden.
- Främja ekosystemtjänster både i den byggda miljön och i landskapet i stort.

Det specifika målet omfattar en **interventionstyp**: 060 Klimatanpassningsåtgärder och förebyggande och hantering av klimatrelaterade risker: övriga, t.ex. stormar och torka (inbegripet åtgärder för ökad medvetenhet, civilskydd, system för katastrofhantering, infrastrukturer och ekosystemansatser)

Det är inte tydligt definierat hur insatserna inom det specifika målet 2.4 ska implementeras. Det kan ske i form av direkta insatser till företag, utveckling av stödstrukturer eller uppbyggnad av miljöer/ infrastruktur. Troligen kommer det ske form av de två sistnämnda resultatkedjorna.

Projektexempel – Utveckla attraktiva och klimatanpassade miljöer och infrastrukturer

Syfte: Bidra till Fond för klimatomställning (transformation) och genom detta bidra till att utveckla hållbar förvaltning och användning av naturresurser (**delmål 12.2**) och samt stärker anpassningsförmågan till klimatrelaterade katastrofer (**delmål 13.1**).

Projektmål: Planera miljöer i städer som är klimatanpassade och attraktiva.

Målgrupp: Den huvudsakliga målgruppen för insatserna inom detta mål är offentlig sektor

Utformning av projekt: uppbyggnad av miljöer/infrastruktur.

Möjliga resultat:

- Skapa attraktiva miljöer och infrastruktur som är bättre anpassade till klimatförändringar.
- Implementera innovationer och processer i städer och stadsområden.
- Främja ekosystemtjänster både i den byggda miljön och i landskapet i stort.

3.6 Specifikt mål 2.6 Främja övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi

Figuren ovan illustrerar att insatser för att *Främja övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi* har potential att på bred front bidra till en hållbar utveckling genom att, beroende på hur insatserna riktas tematiskt, stödja utvecklingen av en eller fler av följande **transformationer**:

- Stärka samarbetet mellan nationell och regional nivå i alla delar av landet.
- Fond för klimatomställning.
- Hållbar urban utveckling.

Projekten kan bidra till detta exempelvis genom att (önskade **resultat**):

- Utveckla stödstrukturer för innovationer t.ex. nya arbetssätt och processer.
- Implementera forskningsresultat och innovationer.
- Stödja samarbete mellan företag som är inriktade på cirkulär ekonomi.
- Bidra till att bygg- och anläggningssektorn tar steg mot cirkularitet.
- Skapa förutsättningar för omställning till kretsloppsbaseade lösningar.
- utveckla cirkulära modeller för ett effektivt nyttjande av resurser med brist eller ohållbar användning.

Det specifika målet omfattar en interventionstyp:

- 071 Främjande av användningen av återvunnet material som råvara.

Det är inte tydligt definierat hur insatserna inom det specifika målet 2.4 ska implementeras. Det kan ske i form av direkta insatser till företag, utveckling av stödstrukturer eller uppbyggnad av miljöer/ infrastruktur.

Projektexempel – Stöd för att skapa cirkulära och miljövänliga produktions- och konsumtionsprocesser

Syfte: Bidra till bland annat Fond för klimatomställning (transformation) och genom detta bidra till att hållbara konsumtions och produktionsmönster implementeras (**delmål 12.1**) och hållbar förvaltning och användning av naturresurser (**delmål 12.2**).

Projektmål: Cirkulära och miljövänliga produktions- och konsumtionsprocesser.

Målgrupp: Den huvudsakliga målgruppen för insatserna inom detta mål är offentlig sektor, forskningscentrum, högre utbildningsinstanser, näringsliv, ideell sektor och invånare.

Utformning av projekt: utveckling av stödstrukturer.

Möjliga resultat:

- Utveckla cirkulära modeller för ett effektivt nyttjande av resurser med brist eller ohållbar användning.
- Skapa förutsättningar för omställning till kretsloppsbaseade lösningar.